

Latweeschu Awises.

47. gaddagahjums.

No. 29.

Dreschdeenā, tannī 17. (29.) Juli.

1868.

Latweeschu Awises libds ar fawem peelikum eem matfa 1 rubli fudr. par gaddu. Kas uf fawu wahrdu apstellehs 24 effemplarus, wehl weenu dabhuhs flakt parwolti. Sa-apstelle: **Felgawā** Latw. awischu namnā pee **Zanischewski**; — **Mihgā** pee **Daniel Winnis**, teātera un wehwera celas stuhri, pee sw. Zahna bajnāhs jaunāka mahjitaja **Mueller** un pee **Dr. Buchholz**, teelā **Aleksander**-eelā Nr. 18. — **Wissi** mahjitaji, **Stohlsmeiseri**, **pagasta** walditaji, **skriber** un **zitti** tautas draugi teek lubgti, lai lassitajem apgabda to awistellefchanu. — **Redaktora** adresse ter: **Pastor Vierhuff, Schloß pr. Riga.**

Mahditajs: Juli mehnescha rihme. **Waldibas pawehles.** **Preekfchrakstis.** **Rittumi.** **Politikas** pabriflats. **Daschadas** stanas. **Deedataju** fwehtki **Wakta.** **No** fweefchu kungu **semmechm.** **Wisjaunatahs** stanas. **Georg** **Neiken.**

Juli mehnescha rihme.

Uh! kā karšs irs plawā fallā,
Sweedri teff, kaut wesse wallā,
Saules starri lohpā trauzahs,
Deenas garrums rauktin rauzahs.

Sauliht, tu ar dabbas-mahti
Itrahdi nu fawu shtahdi,
Sildi, fwehti muhsu laufus,
Genahzini wissus augus!

Sildi, kalte feenu plawā,
Genahzini reekstus grawā,
Laudis frefleifchees par deenu,
Smarfchigu wedd' mahjās feenu.

Bet kad karstums warren spaida,
Mihkajs Deews lai leetu raida,
Sibbens lai isfihst twaiki
Sudrabotās bantēs flaiki!

Wehrtons grausch un laudis baiba,
Bet reds, Deews to garram raida;
Kad muhs Deewinisch fargahst gribbehs,
Tad mums sibbens garram schibbehs! —

Aufas, meechi, rahzentini,
Dhgas, kirshi — ahholtini —
Brest un cenah! it pateefi,
Al, zil mihli mums schee weefi!!

Selta wahrpas rudseem lihgo, —
Iflaptneefs jau pehz tahm tihko, —
Jehfabds jau kuhlus plautus
Medsefm eefsch schuhneem krautus.

Juli mehnes mums tohs dewa,
Zitteem mehnescheem to newa —
Juli baddam gallu taifa,
Muhš is raisehm wallā raifa!

Tā af zilwels, kad tew' karsti
Paleef — un tu behdās wahrgsti;
Kad tew' affru leetus lijis,
Un tu behdu pirti bijis: —

Tad til zeet' — ne ilgi buhfi
Raisēs wairs — bet ahra kluhfi!
Deews pehz behdahm atdohd preeku,
Tapehz negaudees pahrleeku!

G. F. S.

Waldibas pawehles.

Widsemmes draudses-teefas, uf **Wids.** landrahtu-kol-
lestūma rakstu, wisseem pagasta-wezzakajem usdewufchas,
lai katrā mihšē lihds **20. Juli** sch. g. sinnas dohd: 1) par
lohpū-barribas plauschanu, 2) par rudsu plauschanu,
3) par to, kahdu plauschanu warroht zerrecht no waffara-
jeem, 4) par magasihnes krahjumeem, 5) par tahs isdoh-
tas labbibas gaidamu atbehtfchanu.

Widsemmes draudses-teefas, uf **Wids.** gubernijas ap-
gabdashanas kommissiones preekfchrakstu, wisseem pa-
pasta-wezzakajem usdewufchas:

1) lai flaidri ismelle un lihds **1. Oktoberim** sch. g.
pee 2 rubl. strahpes lai dohd sinnas par to:

a) zil rudsu, waffaraju un kartuffeku (rahzinu) pagastam
waijadsehs preekfch barribas uf to laiku no **1. Okto-
bera 1868** lihds **1. Oktoberim 1869**;

- b) zif fehllas wajjadsehs fchi gadda ruddeni un 1869. gadda pawassarā;
- z) zif leeli fchi gadda Zuli mehnesi irr toe magasibnes-kradjumi;
- d) kahda ta plauschana isuahfufe, pehz prohwees-riju kulschanaš aprehlinata; —
- 2) lai skaidri ismekle, kahds tam pagastam tas mantas padohms (waj pagastis baggats waj nabags) un zif tur irr to gruntneeku (fas fawas mahjas atpirkufchi us dsintu), zif to rentneeku un zif to wallineeku;
- 3) bet lai tuhlin fawai draudses-teesai sinu laisch, ja warrbuht eefsch pagasta, waj eefsch kahdas pagastadallas jau preefsch plauschanaš buhtu redjams, ka nekas ne-isaugš.

Breefschrafsis

pagasta-waldischanaš par issfargaschanaš pret lohpu-sehrgu (leesu) pee sirgeem un ragga-lohpeem.

I. Issfargaschanaš preefschrafsi.

- 1) Ja-aileeds lohpus pa nakti us muksainahm plawahm peegullā laist, turpretim tiffai japatauj us tihru-meem ganniht jeb stalli tohs barroht.
- 2) Sirgi un ragga-lohpi allasch if deenas wairaf reises ar frischu affas- jeb awota-uhdeni irr jadsirdina un dsirdinajamam uhdenim 2 lihds 3 reis par neddelu drufku*) fahls-flahbums (Salzfäure) irr jaleek klast. Dsirdinashana ar duhnaiuu uhdeni pawiffam aisleegta.
- 3) Sirgi un lohpi katru deenu irr peldinajami un fur tas nau isdarrams, tur, ja ne wairaf, tad sirgus ween, katru deenu rihta-agrumā pahre par wissu meesu ar 4 lihds 5 spanneem affas-uhdena wajjaga aplaistit. Aplaistoh spannis kahdu gabbalu augstaki jaturr un pehz wissa meesa ar falma-wihtschkeem weegli janobersch.
- 4) Uffinis laist nau geldigs, bet labbi irr, narizzas wilkt preefschā pee kruhts.
- 5) Sirgeem darba-laiks, ja tas mas ween warr notikt, til janoleek us rihta- un wakkara-laiku ween.
- 6) Stalkōs pee greesteem ja-eerikte ihpafchi zaurumi, fur gais warr zauri wilktees.
- 7) Lai lohpus no ta warretu issfargah, ka fehriga winneem daschlahrt zaur muschahm un dundereem neteek peenesta, ta' winnus ihpafchi ap kaunuma-weetu tāpat kà ir zittas weetas us meesas ar Frantschu elji wajjaga ap-fmehreht.

II. Kas pee ahrstefchanaš wehrā jaleek.

- 1) Wahjohs lohpus tuhlin us pehdahm no weffeleem wajjaga atschkirt.
- 2) Narizzas jawell preefschā pee kruhts un ar terpen-tinu jasmehre, lai arween' puhshni dabbu istezzeht.

*) Us katru spanni uhdenš warroht leet weenu tehjlarzoti ar fahls-flahbumu; ja lohpi ar to apraddufchi, ta' us spanni warroht leet 2 tehjlarzotes, lihds weenu yllnu ehdantu karzoti fahls-flahbuma. Bet wairahf par weenu ehdamu karzoti gan newarr leet; lohpi tad arri wairš negribhehs dsert.

3) Wahjee lohpi tikkufchi ween wispahre meesu ar aukftu uhdeni ja-aplaista un pehzahl ta ahda til ilgi ar falma-wihtschkeem jaberse, kamehr fahf palikt silta.

4) Ja kahdas aplaistifchanaš ar uhdeni neko nepalibds, ta' wissa meesa weenreis par deenu ja-apflakka ar kampara-spirktu, siltu ettiki jeb, ja fchihš leetas nau pee rohkas, ar brandwihuu kam fahls peelikts un pehzahl ta ahda ar falma-wihtschkeem silta jaberseh.

5) Weenreis par deenu flimneeem lohpeem ja-eedohd pus jeb trihs zetturtas dallas puddele ($\frac{1}{2}$ lihds $\frac{3}{4}$) wih-tolu misas nowahrijums, kam weena tehjlarzote fahls-flahbums un wena tehjlarzote kampara-spirktis peelikts. Tas tā jadarra kahdas 3 deenas no weetas un tad ar to 1 jeb 2 deenas jamett meers, lai warr noredseht, kà fchihš sahles palibds. Ja lohps labbahs nepaleek, ta' tahs sahles wehl jabruhke tāpat us preefschu.

6) Pampumus pee meesas ar Spanijas muschu-drap-pehm (Spanischstegen-Dinetur) wajjaga ebersch; tomehr pee kaunuma-weetahm to nedribkst daribt.

7) Slimmee lohpi tiklabb' kà weffele ar Frantschu elji ja-apfmehre.

III. Polizejas preefschrafsi.

- 1) Teek usdohts, ka weffeli lohpi no eefirgufcheem ja-atschkir.
- 2) Lohpu lohpschana til ja-ustizz tahdeem zilwekeem, kam weffelas rohkas un nekahdas eewainotas weetas pee roh-lahm nau, un pirmš wiuni flimnu lohpu aiskare, win-neem fawas rohkas ar elji jeb ar tankeem wajjaga eefmeh-reht un pehz padarrita darba atkal ruhpiigi nomalgahf.
- 3) Sprahgufchee lohpi pee bahrgas strahpes ar wissu ahdu 7 lihds 8 pehdas dsikli semmē ja-eeroht.
- 4) Kamehr fehriga nau mittejupees, nebuhs sirgus puhlas lohpa laist, tāpat steddeles-wahrti frohgōs jaturr aifshelgti, lai fehriga nedabbu peelipt zauri braukdameem sirgeem.
- 5) Irr aisleegts, ar ahdahm, raggeem, willu, far-reem andeletees til ilgi, kamehr fehriga wehl nau mitte-jupees.
- 6) Ja kahdam zilwekam fehriga peelippufe, ta' pirmš dakteris wehl atfaukts, eefirgufe weeta pee meesas ruhpiigi jatihri un bes mittefchanaš wehfa ja-usturr ar ettiki apflap-pinatu luppato.
- 7) Pagasta waldischanaš peekriht, tiklihds fehriga (leesa) parahdijufees, bruggu-teesai weenreis par neddelu par to sinu doht, kà ar fehrigu stahw.

E i f f n i

tahs Kreemu-walfts lohpu-aissfargaschanaš beedribas, apstiprinati no eefschkigu leetu ministerijuma.

1) Lohp aisleegts, azzihm redsoht flimnus lohpus, tahdus, kam lohjekli truhkst, kam wahtis jeb kas klibbi, pee darba bruhkeht.

2) Netohp wehlehts, lohpus fist ar zeeteem jeb afeem eerohtscheem, par prohwi ar nuhjahm u. t. j. pr.; tohs

paschus, lai arri ar laut fo buhtu, us galwu jeb us wehderu fist irr powiffam aisleegts.

3) Aisleegts irr, lohpus bruhfeht pee pahrdauds fmaggu wesumu willschanas, fo tee azzim redsoht nespehji wilkt waj sliktâ zellâ waj wahjibas deht.

4) Neeuenam nau brihw pilsehtôs aulisku braukt nei ar tufschœem ratteem jeb kammanahm (ragguh)m, nei ar tannis paschôs sehdedameem laudihm, bet it ihpaschi uc ar fmaggeem welumeem.

5) Aisleegts irr, sirgus pakkalâ pee ratteem jeb kammanahm (ragguh)m ar strickt u. t. j. pr. ap faklu peesect, kad aijuhgtajs sirgê jau tâ knappi spehji wesumu wilkt.

6) Teksus un zittus sibfus lohpus nau brihw, teem fahpigâ wihsê us ratteem jeb kammanahm (ragguh)m uslahdetus west, par prohwi weenu us ohtru faktantus, ar ahra karradamees galwahm, kas daudfreis ir pat pee ritteem peesittahs. U teem raltôs jeb kammanâs (ragguh)s gulledeameem lohpeem nau neueenam brihw sehdeht.

7) Aisleegts irr, aijuhgumâ pakrittuschu sirgu zaur sitteeneem pee uszelschanahs peespeest; tiklibdi ka ta mehginaschana, tam ar rohsham pee uszelschanahs palihdseht, par weltigu irr irahdijusees, to wajjag wiffadâ wihsê tuhda isuhgt.

8) It pawiffam jebkurra mohzischana un itktra neschehliga darischana ar jebkurru lohpu irr aisleegta.

Wiffahm polizejas teefahm teek usdohts, bes mittefchanas us to skattitees, ka augschâ minneti preeschrafsiti tohp eewehroti, un lohpu-aistahwefchanas beedribas lohzeffeem, kur scho preeschrafsitu pahrfahpshanas gadditohs, palihdsibu sneegt.

Tohs pee scho liffumu pahrfahpshanas wainigohs buhs fanemt un polizejai nodoht, lai ar winneem zeeti pehz liffumeem noteek pehz 29to art. to liffumu par tahm no meeruteefnescheem uileekamahm strahpehm.

Zelgawas pilli, tauni 2. Juli 1868. (Nr. 570.)

Politikas pahrsfats.

Kreemu awises no Frantschu awiselm isnehmuschas to sinu, ka muhsu Keisars schowassar' Riffingene buhfoht fatiltees ar Frantschu keisari. Muhsu waldbiba pee ta teizama karraleetu fabrikanta Krupp eefsch Gfenes. Bruhschôs effoht apstelteluse karraleerohschus par 4 millj. rubl. Krupp sawâ fabriki bij islehtis to breefmigo leelgabbalu, par fo pehrn' Parisê, tanni leelâ pafauler leetu-irahdischanâ wiffi laudis brihnijahs. —

Bruhshu kehniensch tanni 12. Juli Gmfê aisbrauzis pee wesselibas awota un tur no laudihm uinemt ar jo leelu gawilefchanu. Bezjojs Wilhelm tur arri drihs tiks apmeklehts no Italijs frohnamantineska un mantineezes, kas abbi tanni 14. Juli jau ebraukuschu Frankfurtê pee Mainz. No kahda Bruhshu kirassihru-pulka tee musikanti wiffi us sawu luhgshanu to atwehleschanu

bij dabujuschu, ka us 10 deenahm drihstohht aisbraukt us Hollanti tur konzertus taifibt. Bruhshu saldatu musikanti it smukki un smalki mahf spehleht un Hollanteeschu labpraht atkal konzertôs to brango musiki gribbeja dabubht dîrdeht. Lassitaji nu warubht brihuisees, kas tad us reis musikim par dalku ar politikas pahrsfattu, un zits spreedihs: lai Bruhshu musikanti sawu melbiau stabbule Hollantê, bet lai mums schê stahsta politiku. Nu pagaidi un aplausees. Starp scheem Bruhshu saldatu musikanteem arri bij 2 trummeteri, dsimmuschu Bruhshu, kas zirei', jauneklu gaddôs, kahdâ Hollantes karrapulkâ bij salihkuschu par musikanteem; bet kad winneem tee gaddi pildijahs, kur katram Bruhsim ja-est us 3 gaddem saldatôs, tad winni paschi aigabja no Hollantes pulka probjam us mahjahm un palikka par sawas tehwasemmes karrawihreem. Bet Bruhscheem arri geld labbi musikanti; talabb' scheem abbeem nedewa flintes rohshs, fo lai ness, bet trummetes, lai puhsh. Kad nu schee abbi scho wassar' saweem beedreem lihdi taifijahs us Hollanti braukt konzertôs, tad kahdi draugi winneem no Hollantes atraktiija, lai fargahs un lai labbahf nenahf us Hollanti. Bet abbi trummetaji appalsch sewis dohmaja, ka drohshu warreschoht staigahf par Hollanti, jo winneem Bruhshu kehniina mundeerinsch bij muggurâ, un laikam Hollanteeschu nebhushoht rohku peelikt Bruhshu saldateem. Tâ tad wiffa ta musikantu kompanija it preezigi brauka par Hollanti un puhsh un stabbule til smukki, ka refneem Hollanteescheem tibri ais preeka un patilshanas jadanzo un jalehka kâ lahjim. Tê nu musikanti eebrauz Utrechtê un laidihs atkal wallâ ar sawu puhshanu, bet wehl trummetus pee muttes nau peelikuschu, tê polizeja klahf un kere zeet tohs abbus wihrus par Hollantes isbehgufcheem saldateem. Musikantu waddonis jeb kapellmeisteris tuhliht zaur telegrafu laisch sinu us mahjahm un palikawneeks sinu atpakkaf, lai Hollantê nekahdu musiki wairs netaisoht, bet lai wiffi steidsahs atpakkaf. Palikawneeks nu effoht aislaidis sinu us Berlini, ka Hollanteeschu winnam nosagguschu 2 musikantus, un wiffi nu it dohmigi gaida, kas tur isnahs un waj Bruhshu waldbiba Hollanteescheem to warru atlaus, ka schee Bruhshu saldatus ar kehniina mundeerianu un shmehm tâ bes nekahdas prassishanas drihst fakert un apzeetinaht. Baières, Wirtembergas un Bahdenes waldbibas kohpâ taggad zell weenu kommissioni, kas lai par to gahda, ka scho triju walstju karraspehki wiszaur weenadi teel eerikteti pehz Bruhshu armijas. Tai kommissionei effoht jafeshsch Minchenê pee Baières kehniina un winuai arri buhfoht jafinn un jawalda par Deenwidde-Wahzsemmes krepofteem. Zitti fakka, ka schis 3 walstis zaur tahdu norunnu un eerikti us to gribboht stipinatees, ka Seemel-Wahzsemmei un ihpaschi Bruhscheem labbi warretu prettitureetes; zitti atkal turprettim fakka, ka zaur schahdu eerikteshanu Wahzsemmes deenwidneeki wairahf tikschoht sabedroti ar Seemel-Wahzsemmei un ka Bruhshu kehniinan schis padohms gauschi patihsoht; jo nu warroht zereht, ka Wirtembergeschu un Baiereeschu arri weenreis

fawus saldatus stiprahf fahfchoht munstereht us Pruhfchu wihfi. Sabbahl arri irr, fa schie 3 karaaspehki us to teef raddinati, fa winneem jaturrah's Kohpa un fa winneem jamahzah's zittam no zitta. **Serbijas** teefas pateefi effoht atraddufchas, fa zitreifigajs firfts Alekxander Kara-georgewitsch arri effoht wainigs pee Michaëla nahwes. Tad nu Belgrades pilfehfa-teefa zaur issluddinaschanu to Alekxanderu likfufe usajznahf, lai tanni 21. Juli nahfoht preefchâ pee teefas. Bet firfts Alekxanders effoht atbildu aisslaidis, fa Belgrades pilfehfa teefai ne-effoht tas spehks, fa winnu drihftoht faulft preefchâ. **Franzschu** awises taggad dauds fo runna par kahdeem Napoleöna wahrdeem, fo schis fazzijis, kad kahdi no winna fullainem winnam usbildeja par firsta Michaëla nahwi Serbijâ un kad schie kungi keisarim preefchâ zehla, fa Michaëla fleplawi zaur tahdu breefsmigu un nofohdamu preefchshimi warbuht kahdus Napoleöna eenaidneelus warretu usmohdinaht, fa schie atkal no jauna eedahmatoes to keisari nokaut. Napoleöns tad effoht atbildejis: „Tanni weetâ, fur man jastahw, tai dshiwibai tik irr weens pats preeks, pr. schis: fa winnai leefi jaderr preefch Franzijas laimes un leeluma. Kamehr es dshiwoschu, es zittam mehrlim nedshichohs pallaf, un Deewa nolikkums, kas manni libdi schim fargajis azzihm redfoht, manni ne-astahs; mans likens stahw schi Deewa nolikkuma rohtâs, un winnam jafpreech par to, waj manna dshiwiba jeb waj manna nahwe Franzijaf wairahf buhtu par labbu. Kamehr wehl tik daudi partijas rohnahs, no skaudi-gas lepnibas un dumpigeem labrumeem dshitas, tamehr Franzija tik zaur to ween warr glahbtâs, fa ta jo stipri turrah's pee manna namma, kas weentigajs us to rahda, fa wif-fahm leetahm janoteef pehz likkumeem, un ja-eet us preef-schu. Fa man usbrukt ahtra nahwe, ta' mans nam's zaur to warbuht wairahf tiktu stiprinah'ts, ne fa zaur ilgaku dshiwoschanu. Bateefi ja-eweebro, fa tee dumpi-gee fleplawi, kas reisâ gribb buht par teefatajeem un par bendeem, katur reis fo isdarrijufchi, kas paschu padohmam teefcham irr pretti. Schi irr winnu grehku-darba strahpe, no tahs ne-ibehg's. Serbijâ taggad jo skaidri warr redseht, fa pateefi ta irr. Dee dumpineeki zerreja, fa zaur firsta Michaëla nokaufchanu weenu zittu waldibas-nammu dabufchoht uszelt us trohni, bet winni turprettim to Obrenowitschu familiju apstiprinajufchi us ilgu laiku. Kad weens no teem dauds fleplawu darbeem, kas pee mums pret Ludwiga Filihpa dshiwibu tikla strahdati, buhtu idewees, tad gan laikam wehl schodeen tas pats Orleäna nam's walditu par Franziju, un ja es schodeen' waj riht kristu zaur fleplawas rohku, ta' muhsu fauta weenâ bassi mannu deblu issouktu par walditaju. Un kad pat wiffa keisariska familija eetu pohstâ, tad schi tauta, tapat fa Serbija, usmekletu kautkahdu tahlaku raddu, fa lai atkal uszeltu tohs keisara walfts karrogus, lai atreebtu to fleplawibu un lai atkal apstiprinatu to pateefibu, fa ta partija, kas fawas rohlas eemehrze affinis, fawu muhschu neman-tohs to labbumu, fo zaur fawu grehku darbu zerreja panahft. Talabb' es tahm nahlamahm deenahm warru pretti-

skattitees bes bailehm, waj dshiwaju, waj nomirftu, man-na dshiwiba waj manna nahwe Franzijai weenadi isnahktu par labbu, jo tas darbs, kas man irr nolikts, tas tik peepildihts waj zaur manni paschu, waj zaur teem man-nejeem.“ — Napoleöns irr gud's wih's, to no schieem wahrdeem warram noprast. **Portugallé** kehnam atkal jauni ministeri jazeff, bet newarroht nekahdus dab-buht; tad nu warbuht atkal paliks tas libdshinnigajs ministeru preefchneeks graf Alwila, winnam tik jauni bee-dri jamelle. Portugalleefchi fahf eenihdeht katur ministeri, kas tahs nodohfchanas gribb pawairoht un tomehr bes ta newarreh's isift, jo Portugalles waldiba ar teem taggade-jeem eenaklumeem newarr ispidiht wiffas wajadfibas. **Spanija** schobrihd gan wiffi atkal stahwoht kluffu, bet neweens netizz, fa tur ilgi paliks meers; jo dumpis pret kehminen'es driht atkal zelschotees kahjâs. Deenwid-Amerikâ **Brasilijas** keisara karaaspehks atkal kaujâs ar Paraguifcheem. Brasilleefcheem un winnu beedreem taggad effoht ta wirsrohka un Paraguajâs waldineklam Lopez tik wehl effoht 6000 saldati. **Japané** beidjamâ laikâ tam garrigam keisarim, fo fawz par mikado, bij ta wirsrohka (fl. Latw. Nr. 20), bet taggad rah-dahs, fa tas laizigajs keisars, fo fawz par taikun, atkal fahf zeltees un fa zitti da imiô's (firsti waj gubernator) wehl stahw us ta taikuna pussi. Weens daimiô, wahrdâ Midfen, tanni 10., 17. un 22. Mai effoht uswinnejis ta mikada karaaspehku un pats mikado sawâ gol-waspilfehfa. Jeddâ tik stipri effoht apsehst's, fa winnam jasehsh fa pellitei lammata. Turklahf fa mikada onkels, fa taikuna stiprakajs prettineeks, tanni 2. Juni effoht nokants paschâ Jeddâ. Turklahf weens leels pree-steris issluddinajis, fa tas mikado fawu garrigu ammatu zaur to effoht pahrfahpis, fa wifsch irr eejauzees laizigâs leetâs. —

Daschadas sinuas.

Kreemu awises raksta, fa muhsu augsta semmes-mahte, Keisarene, beidjamâ seemâ un pawaffarâ daschlahrt fassimmuse un fa dakteri atraddufchi, fa tahs augstahs gaspaschas wesseliba wairs ne-effoht it stipra un labba, lai gan paldeews Deewam to wainu wehl warroht glahbt. Tad nu dakteri pagehrejufchi, lai augsta Keisarene bes fa-wefchanas fahfoht bruhleht kahdus wesselibas awotus, fa lai tee panihfufchee spehki un ta pawahja wesseliba tiktu stiprinati un atjaunati. 4 gaddus atrakkal Keisarene bija aifgabjuse pee Riffingenes wesselibas awota un tur atraddufe leelu palihdhibu; talabb' ta augsta gaspascha tanni 30. Juni aifbraufufe prohjam us Riffingeni. Kad tas ahristefchanas laifs tur buhs iszeests, tad pats Keisars sawai laulatai draudsenei buhfoht aifbraukt pallaf un atrakkal brauzoht Berliné abbi buhfoht apmekleht Pruhfchu kehniu.

Dago-fallas aifgabjeji (fl. Latw. Nr. 28), kas no Peterburgas labbraht gribbeja tahlahf eet ar trohna palihdhibu, taggad us eefchfigu leetu ministera kunga pa-

wehleschanu irr aibraukuschi us mahjam us famu fallu, lai tur gaidoht, lihds kamehr tiks aifrakstihst us Stawropoli un lihds kamehr nahks sinnam, waj tohs lautinus tur warr aifwest un ka un kad to warrehs isdarriht. Buhfchoht aifect 2 lihds 3 mehneschi lihds kamehr ta leeta tiks iltaita gattawa. Peterburga kahdi gohdigi lautini preefsch scheem zekineekeem bij salaffijufchi 175 rubkus, ko winneem isdallija pehz galwahn. Iggaunusemmes gubernatorim irr pawehlehts, lai Dago-falla sin un gahda par scho kauschu ushuru.

Maslawas-Jaroslaves jauni buhwejamu eisenbahni usfahlfuschi taifht tanni 1. Juli.

No **Dnjesk Sibirija** muhsu Keisara dehs, leelfirhts Wladimir tanni 14. Juni aibrauzis prohjam us Buktarmu un tur it smalki irr pahrlukhojis to kalnarazzeju darbu; patz arri irr eelaidees tannis dsklas bedres. No turrenes ar plohskeem aibrauzis gar Irtsches uppes us Barnauli.

Woronesch-Koslowes eisenbahne irr gattawa, un tanni 1. Juli tur nu fahlfuschi braukt.

Odessä tanni 4. Juli. Lauki schè atpuhtufchees un fahf zerrecht, ka ptaufchana buhs labbaka, ne ka zerreja. —

Iggaunusemmè lauki atkal ar leelo karstumu teekoht apspeesti un nu jau tur fahloht bihteos, ka nahkofcha seema bads Iggaunusem buhfoht jo leels ne ka pehrn. —
Deems Kungs apscheljoees! — G. B.

No **Kandawas** puffes tanni 29. Juni. „Leetus, leetus!“ tas ween wiffu kauschu muttè, „kad tik Deems kahdu debbest leetus dohtu.“ to ween wiffi luhdsahs. No pafcha pawaffara lihds schim laifam pee mums gan mas leetus lijis. Patz pirmajs un stiprajs leetus, kas zil nezil pahdauds ifkaltufchai semmei isgahja zauri un laukeem un dahra-stahdeem peekehras pee faknes, bij pee mums tanni 15. Juni. Preefsch ta arweenu faufs un faufs! Raikem stiprs wehfsch, laikem atkal karsta faule semmei beidsamo flapjumu atehmuschi. Rudsi jau balgani palikufchi un buhs drihsahl plaujani ne ka zitteem gaddeem.“) Aweefchi arri apspeesti un it ihfi no auguma. Waffareja zeetas mahlu pakalnes nemas nau usnahkufe; ka eefeha, ta stahw; un kas arri usnahkufe, ta irr apspeesta un dselena, pahnemta no gufchuahm, sirgu flahbenehm un zittahm niknahm fahlehm. Dahra faknes gan it reitam fanahlfufchas. Rahpostus un fahlus reisu reisahm stahdijahm, bet karstajs laiks un spradschi tohs bahgeja pawiffam nohst. No augtu lohkeem arri mas kas zerrejams. Zahrxpi no-ehduschi lappas un falnas maitajufchas seedus. Ar feenu un ahboltinu schogadd effam nabagi; nedabbusim ne puffi no pehrnaja, daschäs weetas arri ne treschu dalku. Gannibas it bruhnas nodeggufchas, gohwihm tadeht mas peena. Ar to karstu un pawairahf faufu laiku faraddufchees tik aplam dands dunduru un mufchu, ka nabaga lohpineem irr gan dands ko zeest. Jau pulksten 8 no rihteem gohwis skreij bisodamas no gannibahm mahja un ta tad jaturra lihds pulksten 5 waj

) Widsemmè, Abdaschu draudsè tanni 6. Juli jau redseju rubkus plaujani. G. B.

6 staltt. Muhsu apgabbala daschu deenu meschi dedsa, bet ugguns gan tahlu netappa. Bet dsird, ka daschäs weetas, ka ap Saldu, Remti, Gaikem, Bohpi, Dundagu leelu leelee mescha gabbali effoht isdeggufchi. Seena laiks irr tik labs un jauks, ka labbaku newarram wehletees. Ko weena deena plaujani, to jau ohtra warram eewest; pat ahboltinufsch jau trescha jeb zetturtà deena gattaws. Ja tahds laiks wehl ilgofcham paliks, ta gan famu feenu un ahboltinu jo labbu rohkäs dabbusim. Tanni 15. Juni pehrkons Stendes basnijà eefpehris. Lohrnis, ehrgesles un lohgi effoht sadraggati. Tanni 23. Juni Mitterschastes Grebju fainneekam rija nospehrta.

Dseedataju swehtki Walka.

Tas wehl nau ilgi, kamehr dseedataju swehtki Widsemmè teel fwinneti. Taggadejs Ummurgas, toreisefs Diktu mahzitajs Reiken pirmajs Widsemmè dseedataju swehtkus swehtijis Diklos.) Pehz ta schohs swehtkus fwinneja Mattischds uu Ruhjenè. Tad nu schee Walkas dseedataju swehtki irr tee zetturtee, kas Widsemmè teel swehtiti.

Walkas dseedataju swehtkus fwinneja trescha waffaras swehtku deena un swehtki dallijahs diwas schtiräs. Papreefsch dewa konzertu Walkas basnijà un tad wehl lauka swehtija tohs ihstohs tautas swehtkus. Kad Walka abrauzu, tad konzerts jau bija pagallam. Tadeht to ween mahku teikt, ko no zitteem esmu dsirdes, prohti ka ar scho konzerti tohti labbi isdeweos, bet ka masahl to klauftaju bijufchi, ne ka bijis gaidams.

Pulksten weends, kad konzerts bija pagallam, wiffi dseedataji un arri kahds weesu pulkufsch, ka starpa tiklabb' pilfehata lungi, ka mahzitaji, ka arri seelkungi atraddahs, lohpa pusdeenu ehda. Dseedataju bija 200, kas jau ohtra waffaras swehtku deenas waffara bija abraukufchi. Ka pusdeenu turroht wiffeem, dseedatajeem ka weeseem, bijis labs prahts un preeziga firds, to skaidri warreja manniht. Ka kluffums muhsu starpa newaldija, to lassitaji drohschi lai tizz. Kad zilwekam firds preeziga, tad labpraht ar draungeem parunnajahs. Dasch labs te fatikka wezzu draugu, dasch zits atkal atradda jaunu draugu, ka waigu pirmoreis dabbuja redseht. Un kad us dseedaschanas swehtkeem pehz taifnibas tai dseedaschanai arween' wajaga buht par waldineezi un fehnineni, tad arri pee galda fehfoht dseedataji jauki us balsim skandinaja.

Pulksten tschetros dseedataju garra rinda rihlojahs tahda wihsè. Papreefsch gahja spehlmanni, tad brugguleelkungs Neutern un Walkas mahzitajs Otto it ka dseedataju swehtku preefschneeki, tad tee 7 dseedataju pulki: 1) Seminardirektors Zimse ar saweem mahzekeem, kas probtams par wiffeem bija tee labbafee dseedataji. 2) Walkas draudses dseedataji. 3) Triktates dseedataji. 4) Ehrgemes dseedataji. 5) Ehweles dseedataji. 6) Wal-

) Zeen. raffitajs tohs Wahju dseedataju swehtkus nau weeminnejis, kas Rihga swehtiti. G. B.

kas pilfehtha dseedataji. 7) Smillenés dseedataji. Kotram pulkam bij fawé karrohgs. Karrohgi preezigi wizzinajahs, spehlmanni jauki spehleja un tà tad ta garra dseedataju rinda no pilfehtha dewahs us lauku, netahlu no Luggasch mahzitaja muishas, kur salká meshá leels plazzis atroh-dahs, kas preefsch tautas fwehtkeem no Deewa tihri tà ká raddihts. Reels lauschu pulks no wiffadahm dsihwes kahrtahm lihds gahja un atkal leels lauschu pulks meshá jau gaidija us dseedatajeem.

Kad noliktá weetà meshá bijahm atnahkufchi, tad dseedataji fastahjahs pa-augstinatá weetà, kas ihpafchi preefsch dseedatajeem bij fataisita un ar dehteem apfista. No weenas puffes atraddahs leela benku rinda, bet us fcheem benkeem til wismasakai klanfitaju dallai ween ruh-mes bija. Ohtra puffe, kur benku nebija, mudscheja ois laudihm. Wifs meshiasch arri bij pilns ar sandihm.

Un nu flaksti tiffa dseedahs lihds pulksten dewineem. Preeks zaur to wairojahs, ka pa staryam wesselibas tiffa udsertas til labb' no Walkas mahzitaja, ká no direktora Zimse, ká arri no dascheem skohlmeisterem. Stary teem wihreem, kam tiffa wehlehts „lai dsihwojoht sweiki!“ ihpafchi peeminnams tas no wiffas Widsemmes, no Wahzeescheem til labb' ká no Latweescheem, un no kungeem til labb' ká no semneekem augsti ne ween zeenijams, bet arri firnigi mihojams bislapa tehws U l m a n n, kas arri atraddahs stary klanfitajeem. Kad skohlaskungs Skalling U l m a n n tehwu usrunnaja, tad wiffi pazehlahs un kad U l m a n n tehws ar mihteem wahrdeem atbildeja, tad winna wahrdi wiffdeem pee firds gahja.

Té flaidri warreja redseht, kahds irr tas ihstajs preeks. Preezatees warr arri bes wihna un wesselibu arri warr udsert (lai gan tas wahrds „udsert“ fche sinnamas nau gluschi riktigs) bes wihna.

Tà tad mums klanfitajeem wiffahds gohds baidijums tiffa preefschá zelts. Kad weens dseedataju pulks bij dseedajis, tad atkal zits pulks eestahjahs winnam weetà. Un pa staryam tahs wesselibas udserschanaas, kas neretti arri bija johzigas, wiffdeem bija par preeku. Un teefcham! ta dseedachana bija arri warren flaksta. Tà tad mums klanfitajeem tas walfars pagahja gauschi ahtri. Kad beidscht pulksten dewinds fwehtki beidsahs ar to dseefmu: „lai Deewu wiffi lihds“, — tad noschehlojahm, ka preeks jau til agri pagallam.

Teefcham, jauki fwehtki! Un kahda gohdiga isturrefchanahs! No kautkahdas peedurschanahs nebija ne wehtis! Neweens puscheplehts neklahjigs jeb apgrehzigis wahrds netiffa dsirdehts!

Kad ihfuma esmu sinu dewis par Walkas dseedataju fwehtkeem, tad nu wehl beidscht kahdus wahrds par is-flaidroschanu gibbu peelikt, ko ihsti tahdi dseedachanas fwehtki eefihme un ko winni wehl un fweer.

1) Kad ar wiffu meefu labbi buhs isdohtees, tad wiffdeem lohzeekem jaturahs kohpá firnigá draudsbá. Kad azzis rohkas eenihdehs, tad ar meefu labbi ne-ees. Widsemme scho reis' irr ta meefa un Widsemmes tautas un

dsihwes kahrtas irr tee lohzeeki. Scheem lohzeekem nu wajaga eepashtees un fadraudsetees. Zittadi ar tehwu-semmi labbi ne-ees. Wahzeescheem un Latweescheem nau jafschirahs, bet jafaweenojahs. Tà pat jadarra kungeem un gahjeem. Bet kur tad labbak' scho mehrti warr panahkt, ká zaur tautas fwehtkeem? Un waj tad dseedataju fwehtki nau tautas fwehtki? Waj té kohpá ne-atrohahs Latweeschi un Wahzeeschi, leeklungi un semneeki, mahzitaji un ammatneeki, faimineeki un kalpi, taudis no pilfehtheem un no semmehm? Tadeht dseedachanas fwehtki laudihm ne ween par preeku, bet par leelu fwehtibu, tadeht ka zaur dseedachanas fwehtkeem faweeno schanahs faite stary Widsemneekem teef stipri-nata un lohpta. Un tapehz gohds un pateifschana no wiffas Widsemmes peenahlahs mahzitajam Meiken, kas pirmajs schohs fwehtkus, ko lihds tam laikam gan Mighá ween fwinnejufchi, arri irr eeweddis paschá Widsemme. Un tapehz tas paté gohds un ta patti pateifschana kriht direktorim Zimse. So ja wiffsch 25 gaddus no weetas ar waiga fweedreem nebuhtu strahdajis un ja wiffsch itreschá gaddá skohlmeisteru pulzinu nebuhtu issubhtjis, lai sehjoht un lai arroht — un ja fchee jauneki fawa mehtera garrá nebuhtu strahdajufchi pee faweem mahzeekem: — kas gan Widsemme dseedataju fwehtkus tad buhtu warrejis fwehtit? Waj dseedachanas fwehtkus bes dseedatajeem ware fwinneht? Zeb waj dseedataji aug ká puffes lauká, jeb waj winni aug no fewis is semmes ká fehnes?

2) Ohtré labbums, kas atlez no dseedachanas fwehtkeem, irr schis, ka tauta zaur winneem teef pee smalkalahs un pilnigalahs un riktigalahs zilwezibas (Humanität). Muzzá audsis, pa spundi barrohts. Tas zilweks, kas weenumehr sawá faktá tupp, ar fweescheem zilwekeem gandrif' nemas nefatidamees, tas pee smalkalahs un pilnigalahs buhschanas gruht ween warr tift. Kahds wiffsch irr, tahds wiffsch paleek. Wiffsch nemas neteek norihwehts, kas taf pascham dimantam irr wajadfigs. No wiffsch sawá faktá redsejis un peedsihwojis, tas ween winnam tas labbajis. Wifs zits winnam nepathkams un reebigs. Winna flattifchanas rinkis irr fchauris un mafusfch. Ta ihsta zilweziba eefsch winna pee atselfchanas newarr tift. Bet lai til ween fateek zittus zilwekus, gan tad wiffsch norihwefees, gan tad paliks par zittu zilweku, gan tad peenems no zitteem zilwekeem labbas mahzibas un eerafchas, gan tad winna flattifchanas rinkis paliks leelahks un plattahks. Bet zaur ko schis mehrtis gan labbak' tiftu panahkt, ne ká zaur tautas fwehtkeem? So waj tad té kohpá nesahkt wiffadi laudis no wiffadahm dsihwes kahrtahm?

Ka zaur tautas fwehtkeem laudis smalkaki paleek, to flaidri Walká warreja redseht, ká pirmit jau tiffu peeminnejis. Klanfitaju isturrefchanahs bija tahda, ka labbaku newarreja wehletees. Un taf kautim pa tuhstoscheem bij fatezzejufchi. Gohdiga, smalka isturrefchanahs! Tadeht gabdosim toutai gohdigus un smalkus vreekus, gan tad laudis fawu paradisi wairs nemellehs krogga twaifds un

frohga blaufchanas! Tauta, ihsta semmju tauta, smalkafus preeklus labba' mahf eezeenist, ne la dasch labs gribb tizzeht. Lai tik ween tee smalkafi preeki tautai teef panahkami.

Tapat ka tee jau par meesseem irr palikluschi, kas fakka, Latweefchi effoht weena nepateiziga tauta, — jo par brihweem gruntineekeem palikluschi, Latweefchi nu taf teefcham jau dascha weeta parahdijufchi, ka mahloht pateift teem, kas winneem palihdsejufchi us preefschu tik un us sawahm paschu lahjahm stahweht; — tapat arri tee paliks par wiltigeem praweefcheem, kas leelabs, Latweefchi bes frohgeem newarroht istift un preezatees. Walkas dseedafchanas fwehtki apleezina: „Zuhs mellojat!“ —

3) Drefchajs labbums, kas atlezz no dseedafchanas fwehtkeem irr schis, ka patti dseedafchana zaur winneem teef kohyta. Kas to sinn, kahds mahzifchanas un smalkal darifchanas spehks musikai, ihpafchi dseedafchana, peederr, — kas to sinn, ka zilweks zilwezigahks paleel, ne ween zaur lassifchanas un geograffijas mahzibu, bet ihpafchi arri zaur dseedafchana, tas por mannu teikumu nebrihneees. Dseedafchana darra zilweku labbaku, dseedafchana zilweka firdi pazell us augfchu, no pihfcheem angstaka, tibraka, garrigaka gajaa. —

Lai tadeht Deewa fwehtba gull us Widsemmes dseedataju fwehtkeem! Lai winni teef swinneti gaddu no gadda un lai tautas preeks pee scheem fwehtkeem arri wairojahs gaddu no gadda! Lai ihpafchi ffohlmeisteri labbi eewehro to labbumu, kas tautai atlezz no scheem fwehtkeem un lai tadeht sawus fweedrus netaupa pee dseedataju pulku eetaififchanas un mahzifchanas! Tad nu itlatis ffohlmeisteris, kam dseedafchanas pulka wehl nau, tas bes lawefchanabs rohlu lai peelee pee arka. Ko Smiltenes, Triates, Chrgemes, Chweles, Walkas draudses ffohlmeisteri paspehja, to arri laikam zittu draudschu ffohlmeisteri spehs. —

No fwefschu kungu semnehm.

21.

Zaur to abgabbalu isbraukufchi zaur, fur tee leelee Frantschu abbelu dahst, mehs pusdeenas braukuma aiftikkahm tanni gubernija, fur tas wihns aug, kas ihsti leelmannu wihns fauzams, pr. Schampaner-wihns. Tam wihnam wahids zehlees no tahs gubernijas, fur winsch aug un fo fauz par Schampant (Champagne). Tahm wihna ohgahm ta it sawada smalka tur nahf no ta, ka patte ta semme tur irr it sawada, pr. fchi irr pilna ar krehti. Kur tik kahdi grahwji rakti, fur tik us klintihm mihksta semme wirsu negukt: tur jau no tahlees baltums tew spihd azzis. Pee sewis mahjas gan labprahf dserru behrsa fullu, jo pee Schampaner-wihna tik lehti neware wis peektift. Bet kad nu bijahm Schampantera dsimtene, tad tatschu bij japrohwe kahds winsch tad ihsti schi fmecke. Sperneh pilsehta iskahpahm pusdeenu ehst. Schampaner-wihns tur malkaja 5 frankus (1 rubl. 25 kap.) wefwefela buddele, pusbuddele malkaja 2¹/₂ frankus (67¹/₂ kap.),

kamehr schis wihns pee mums Rihga un Zelgawa malka 3 rubl. (tas irr 12 frankus) lihdi 3 rubl. 50 kap.; Sperneh pilsehta man Schampaner-wihns islikfahs dauds fmeckigahks, weeglahks un saldahks ne ka pee mums. Pilsehts stahw to brangako wihna-kalnu widdu. Wihnapagrabi jo leeli tur irr isjirski krihts-klintis, un dascha pagrabbu buddeles pa milljonehm irr sakrautas lihdi 6 pehdahm augstumu. No Sperneh nu aibrauzahm tahlahf un zaur Manfi (Nancy) un Linewill (Lunéville) zaurbraukufchi, aijstrehjahm us to smukku Elsafes semmiti. Elsafe jitreis peederrejuse pee Wahzlemmes keisara-walts; bet tanni 30. Septemberi 1681 Franzijas kehuinfch Ludwig XIV. to panehma ar waru un tanni gadda 1697 Rihwikes meera norunnu tikka nospreests, ka Elsafe arri pee Franzijas buhs palikt. Ta tad Elsafe lihdi fchai balatit deenai arri wehl peeder pee Franzijas, un Elsafechi arri nebuht nedohma atrist. Birgeri un semneeki, lai gan Frantschu pawalsneeki, tomehr sawas mahjas un ffohlas runna un mahza pa Wahzifki. Kahdu laiku atpakkal Elsafes teefas kungi un waldineeki laudihm gribbeja uspeest katra wihse to Frantschu wallodu un wiffas tautas-ffohlās to Wahzu wallodu gribbeja isnihzinahf; bet gudrajs Napoleons labbi sinu, ka tas waldineeks, kas tautai ar waru panems teizamu mahtes wallodu, arri nokaus tautas ustizzibu un itlumus; talabb' keisars nezik ilgi atpakkal Elsafe bijis, pats teem ffohlu preekscheeem un preekscheezehm, kam jassin par pui-fenu un meitenu ffohlahm, peekohdinajis, lai jel dedfsigi kohpjoht to Wahzu wallodu, jo ta effoht weena flaissta walloda. Tad nu ta Wahzu walloda Elsafes ffohlās atkal nemmahs spehka, un Elsafechi ar pateizigu prahtu sawu keisari jo wairahf eemible. Elsafe irr weena kalnaina semmite; Wogesu kalni pa wiffu to guberniju iswelfahs zaur no seemela us deenwiddu. Bet lai kalnu starpas un gallos gan atrohnahs zits ne-augliga semmes gabbals, taf Elsafe zaur zaurim irr weena janka, augliga gubernija. Elsafechi nau kuhtri un talabb' pee winneem semkohpba un fabrikki brangi eet us preefschu. Bet ko palihdsetu wiffa semmes apkohpfschana, ko palihdsetu wiffi fabrikki, ja laudihm nebuhtu labbi zekki, fur sawus semmes augtus un sawas prezes aismest wirjeju rohkās? Talabb' Elsafechi par to irr jo usteizami, ka winni sawu spehku un montu netaupidami, few brangus zellus gahdajufchi. Semmite gar Reina uppes issteepjabs gara un schaura, tad nu lautini no weena gubernijas galla lihdi ohtram gallam smukku eisenbahni usbuhwejufchi, kas Reina lihdi eet no deenwiddus us seemekeem. Bet ar to winneem wehl neteek; talabb' wehl fabuhwejufchi 4 waj 5 ihfas eisenbahnes, kas zaur to semmes schaurumu krustam zaur no kalna pusses pilsehteem aisswelfahs us leijas pufsi lihdi paschai leelai eisenbahnei. Bet ir ar to Elsafecheem wehl neteek; jo winni spreesch, ka wiffas eisenbahnes winneem dauds nelihdi, ja katram fainneekam nau labs lihdsens zelsch, par fo brauzoht weegli warr peektift pee eisenbahnes. Talabb' fchee prahtigee un pastahwigree lautini pa kalneem un eelejahm smukkus, zeetus bambjus

iswilkufchi no zeema pee zeema, no mahjahm pee mahjahm, ka lai kates fainneeks bes lohpiau bendefchanas no fawahm mahjahm warr isbraukt, us kuru wehja-puffi tik patihkabs. Schee masee zeffi teef faukti par kaiminu-zeffeem, talabb' ka schee eet no katrahm mahjahm lihdi tuwafeem kaimineem. Lai gan Kursemme leelzelli un baimnijas zeffi wiszaur brangi un lai ir Widsemme schee zeffi ar laiku paleef arween' labbafi, taf kaiminu-zeffus mehs wehl nepasfistam nedf Kursemme nedf Widsemme, jo tee zeffi, par kam fainneeks brauz pee fainneeka, tee zeffi no mahjahm us mahjahm zaur zaurim rehkinati pee mums wairahl isskattabs pehz mullaineem gannektem, waj pehz mahleijahm, waj pehz ringu tilteem, kur fawus firgus eedsennam, ka tohs buhtum apnikkufchi un ka gribbedami, lai winni tik ne-eedohmajabs, ka lahjas winneem ilgi buhs weffelas un ka paschi palikschoht wezzi. Kas no Elsas atnahthu muhsu kaiminu-zeffus apfattiht, tas laikam dohmatu, ka mums tik dauds to sirgu, ka winni jo ahtri jabende nohst, ka lai mums nebuhtu pahrdauds un ka mehs talabb' rihfcha prakta tabs flitakabs weetas effam ismellejufchees par kaiminu-zeffeem. Pee mums kautini brehz par to, ka zeffi jataifa, Elsaefchi turpretim paschi no fewis fawus zeffus tairijufchi, bes Franfchu waldibas palihga un pawehles. Kamehr kaiminu-zeffi pa wiffu Franziju gandriht tahdi pat, tahdi pee mums, tamehr masa Elsaef kates semneeks no fawahm mahjahm isbrauz par lihdsenu, zeetu dambi. Ak manna mihta tehwasemmite, tad gan tawi behrni paliks tik gudri, ka arri fahls fapraft, ka kates rubulis, ko isdohdam par zeffa tairijumu, fainneekam ar 100fahrtigeem augkeem atnahl atpakkat pee brauzamahm leetahm, pee firgeem un wiswairahl pee tabs dahrgabs mantas, ko fangam par la iku?! Zif stundu, zif deenu par gaddu mums tihri teef aiskaweti, nosagti zaur flitkeem zeffeem?! —

Wisjannafabs sinuas.

Peterburgas, „Beerjes awises“ raksta, ka tanni beidsama ufdewu aifseeneschanas wiffchanā tas leelajs winneests no 200,000 rubl. krittis weenam Zweres gubernijas teefas-fungam.

No Warschawas. Kreewu awises fakka, ka fhogadd Augusta mehnest Warschawā tiffchoht fapuzinati 120,000 saldatt un ka muhsu Keisars no Wahzlemmes atpakkat nahfdams, dohmajoht fhohs saldatus munstereht; arri fakka, ka muhsu Keisars usfuzinajis Prufchu lehninu, kas lai arri buhtu klabt pee fhohs munsterechanas.

No Bukarestes, 10. (22.) Juli. Waldiba pawehlejufe, ka Dohnawas rohbeschas us to stiprako lai tohp apfargatas; jo turpat redsetas Bulgareefchu apbrunnotas dumpineeku bandas, kas dohma pahreet par Dohnawas rohbeschahm.

— Diwi apbrunnotas dumpineeku bandas no fchejen eelaujufchees Bulgarijā, weena pee Dobrutfchas, ohtra pee Serbijas rohbeschahm.

No Londres, 9. (21.) Juli. Pehz atnahkufchahm sinahnu no Kork (Irlande) walfar rih' tur tikla istaupita weena fawra-cerohtfchu magafthue; dohma, ka Zehneefchi to buhs padarijufchi. Par tahdu laupifchanas darbu fiarp laudibm iszehlahs leels nemeers. No Peras raksta, ka prinzis Napoleons, fuggi lahppoht effoht farumajees ar Kandijas fallas fahriteem, kas luhgufchi Franzijas palihgu. Prinzis winneem atwiddejis bes lahdam apfohlifchanahm.

No Bern, 10. (22.) Juli. Schodeen Florenzē un teitan parafstijufchi to jauno andeles falihkumu, kas zelts fiarp Schweiz un Italiu.

No Rouen, 11. (23.) Juli. Tē iszehlees ugguns un postes nammu pawiffam nopohstijis; fhahde teel rehkinata pee 1 milj. frankem.

No Londres, 10. (22.) Juli. Englantes lehninene zeffa reifohs us to wahrdū lahdas grehfenes Kent, fawu zeffu usnoms us Schweiz zaur Pariht braukdama, kur arri apmekleschoht Franfchu keisarenī Eugeniu. — Prinzis Alfred nahkofchā laikā apmekleschoht Kihnu un Javani.

No Rufffchufas, 11. (23.) Juli. Siarp Turku saldateem un dumpineeku bandahm iszehlufchees laufchanahs, bet Turki taf paturrejufchi wirskofhu. — n.

Georg Reiken.

Ummurgā, Walmerees aprinki, tanni 1. Juli no rihra agri nomirra **Geörg Reiken**, zitreisigajs Diktu dr. un lihdsfchinnigajs Ummurgas dr. mahzitajs, Walmerees aprinka fhoklu-pahrluhkotajs, Latweefchu draugu beedribas lohzeffis un zitreisigajs direktors. 10 deenas fagullejis flims ar karfona gultu (Typhus). Laulata draudfene, tahfu pee fawcem wezafkeem aifbraukufe, patte nebijufe mahjās, tad draugs winnai fahlimma; bet kamehr winnai to sinu aiflaidufchi un kamehr nu atbrauzā mahjās, te flimmajis jau wiffu bij pahrzeetis un gulleja fahrkā! — Tanni 8. Juli pulksten 3ds pehz pusdeenas Reikena meefas tikka glabbatas wehfā semmes flehpi. — Reikens, dsimnis Latweetis no Diktu draudfes, papreefch zaur draudfes fhoklu igahjis, Wallas seminarijā ismahzijabs par fhoklmeisteri, tad lahdu laiku Walmereē par draudfes fhoklmeisteri strahdajis, atfahja us Tehpatu, tur studeereht eefch dabbas sinnafchanahm; bet pehz' tabs atfahja un nu studeereja par mahzitaju. Taggad warbuht kates Widsemneeks un arri dauds Kursemneeki labbi pasfist zitreisiga Diktu draudfes mahzitaja, „Zeffa beedra“ rakfittaja wahrdū. Us preefchu muhsu „Wafnijas un fhoklas sinuas“ gruntigi isfahstihis fchi wihra dshwibas zeffu; fhorei' tik gribbam apleezimah, ka Reikens eefch baimnijas un eefch fhoklas bij weena spihdohfcha fwezze, un mehs dauds ko no fchi wihra us preefchdeenam zerrejahm wehl peedfshwoht. Bet tas Kungs winnu panehma pilnōs wihra gaddōs; tas Kungs finn, ko Winfch darra! Winfch arri sinnahs eepreezinah Reikena nabaga atraitni, kam draugs leelas mantas nau wis atfahjis, bes tik gohdigu wahrdū ween. Tas Kungs arri sinnahs eepreezinah Ummurgas draudfi, kas ne-ilgi atpakkat Reikenu ar jo leelu preeku un mihlestitu bij usachmufe par fawu mahzitaju un gannu. G. B.

Latw. aw. apgahdatais: **Gotthard Bierhoff.**

Basnizas un fkolhas sinas.

Weens kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Kas irr fkolha. Deens Lawu waigu us muus zell.
Schkirfchanas no Kursemmes.

Sinas.

Kreewu sinods irr atraddis, ka jau no wezzeem laiteem effoht pahrdauds to grehku-noscheklotaju un Deewa luhdseju, kas Kreewu flossterds teekoht eespeesti. Nebuht tas nepassejoht lohpa ar scho weetu meeru; tee laizigahs fahrtas zilweki, kas leela skaitli teekoht faspeesti weena flosstera masä ruhme, nebuht newarroht isdarriht tohs grehku noscheklochanas darbus; wissur winnus apwalteht effoht gruhts darbs un talabb' stary winneem zellotees srihdis un naids. Zaur to, ka arri zitti kaufmanni un semneeki flossterds teekoht eelikti, atkal lauschu ammali un darbi daschfahrt jo gruhti teekoht aiskaweti, un daschas familijas laime un meers atkal suhdohht zaur to, ka ir feewas un jaunas meitas, waj no labba prahta, waj peespeestas, tur fanahloht grehkus noschekloht. Ta flosstera dsihwe arri maksajoht dauds nandas, un daschas familijas pahrettschana un ustureschana zaur to nibktoht. Bar prohwi: tanni gaddä 1865 eelsch Kreewu flosstereem 212 laizigahs fahrtas zilweki, pret paschu gribbeschanas effoht aisturreti. Stary scheem tik 29 wehl nau bijuschi mindigi jeb pilnds gaddös, un tik 34 zilweki, kam flosstera zeetums bij nospreests waj laulibas pahrfahpschanas, waj zittu tahdu grehku darbu deht. Tee zitte 132 pehz liffumeem pawissam flossteri nebij eeslehdfami. Sinods talabb' nu pawehlejis wisseem biskapeem, ka wissi zilweki, kas nau no garrigahs, bet no pasauligahs fahrtas un kas flossterds teek turreti pret liffumeem, taggad ja-islaisch un fur wajadsigs, janoleek appassch preesteru pahrskattischanas eelsch jawas dsintenes. W preeffchu tik tohs ween' flossterds drihstehs apzeetinahrt, kam tas waj wissaugstati irr nolikts, waj no kriminalteesas nospreests.

Basn. un fkolh. sinau 27. nummurä stary teem wihreem, kas Worms bijuschi no muhsu pusses, irr aismirsts Widsemmes ritterschaftes subtitls, landtrahts, basnizas teefas presidente, baron von Stryk. G. W.

Peterburgä par generalsuperdenti, ka dsird, to lihdschinnigu professoru Berlinä Dr. Frommannu aizinafchoht.

Jelgawas Wahzu basnizä tappa eeswehtiti: par palihga mahzitaju turpat kandidahts Gustaw Seesemanns un wezza mihlota Ribzes mahzitaja G. Brasche dehls Heinrich Brasche tehnam par palihgu Ribze. Bar Kurfschu mahzitaju nel. Feldmannu weeta, ka dsird, effoht iswehlehts Grass mahzitajs no Leifchu-Birscheem.

No Kursemmes. Tanni 5. Mai Kursemmes zeenihhts generalsuperdente Wisputtes basnizä eewedda nelaika

Goldmannu mahz. weeta par mahzitaju Wieckbergi, un 9. Mai (debbers brauffschanas deenä) atkal Apprikkos, nelaika wezza Grota tehwa weeta — Zedlera mahzitaju un 12. Mai (to fwehtdeenu preeffsch Waffaras fwehtkeem) atkal Salkas basnizä, nelaika mahz. Schön weeta Konradi mahzitaju.

Wez-Rahdenes basnizä sagti eelausfchees un Mai mehnesi diwi apfudrabortus, 2¹/₂ pehdas angstus, altara lukturus issaggufchi.

Leepajas Zuhdu draudse tanni 4. Juni sawam no jauna taisamam Deewa nammam (sinagoge) gruntsakmini likka un Jelgawas rabbineris Buchers turreja runnu. Kad nu tur kahrt no wissam kristigahm tizzibahm arri laudis fanahkufchi, tad Leepajas Latweefchu mahzitajs arri kahdus mihlestibas wahrdus pee schihg gruntsakmina liffchanas runnajas.

Berlinä, plashä Pruhfchu galwas wilsehtä taggad effoht lohpa 12 fwehtdeenas fkolhas ar 300 fkolhmeistereem un fkolhmeistereem un 4000 fkolhas mahzkeem.

Amerikas faweenotäs walstis Ewangeliska tizziba beidjamös gaddös dikti ween wairumä gahjuse. Tur pawissam 3800 Kattolu un 54,000 Ewangeliskas basnizas taggad atrohnohht. Floridas aprinki, fur lihdschim tik kai Keemeru-kattolus wiswairahl atradda, — taggad tik weena patte Kattolu basniza, bet 18 Ewangeliskas basnizas atrohnotees.

G. F. S.

Kas irr fkolha?

1.

Kas nu ta par wajaschanu? ta warbuht pirmajs lassitajs atbildehs. Kas nu taggad fkolhas nepasihst? Nu jau wissi gannu puikas teek fkolhä dsihhti! Nestan, fur wissi, par fskihwereem ismahzijschees ees? Kas ta wissam pagastam bij par publi un makfaschanu, kamehr tur to jauno fkolhas mahju ustaifja! Veelskungs gan semmi fskinkoja. Bet waj tad winnam semmes nau? Kadeht tad winsch newarr fskinkohht? Kur tad lai tee ganna puikas fkolhä eedami maifi nemm, un . . . . .

Rusch! ta ohts eesaulkees. Kas nu ta par fkolhu, ta pagasta fkolha! Tur jau tik Latwisski ween mahza. To jau mahjä arri warr eemahzitees. Bet reds, draudles fkolha, ta irr fkolha! Tur mahza Wahziski un Kreewiski, Effku mans masajs Jurris, kas muhsu draudses fkolhä eet, kad schihds eenahl, tad winsch ar to ta pa Wahziski runna, ka tihri brihnums; buhtu jadohma, ka winsch schihdam no paunas iskrittis. Wianureis atnahk kaiminam grahmata no saldteem, fo tam brahlis rakstijis, ar Kreewu wirskafstu. Un fo dohma? mans Jurris proht wirts-

rakstu islassiht, un pa Kreewiscki atkal wirsarakstu ussarakstih. Waj tur nau wehrte behrnu fuhtih?

Ko nu tu ar fawu draudses floblu leeles! ta treschajs atteiks. Waj mums deewsgan gruhiti nau, arri draudses floblu apfobht? Rungeem gan weegla leeta nospreest un wehrmindereem arri lehti apnemtees, fcho un to pee draudses floblas jaunu taifih, jeb pahrtaijih, jeb islahpiht; bet nesinn, la nabaga fainneezinsch to wissu lai isdarra. Labbi ka fawu mahju warr apfobht un leelo renti fadstih. Behrni, kas draudses flobla eet, lai gan Wabziffi un Kreewiscki mahziti, tomehr semneeki bijuschi un semneeki paleef. Redsi, ko winn'fehntas Mikkels isdarrijis! Winsch aissuhitija fawu Janzi us pilfehnta floblu. Behz pahra gaddeem to wairs nedrihksteja par Janzi faukt, bet par „Johann.“ Un nu winsch irr lungs kas lungs. Durd, ka buhshoht pee bohneeka par selli palift. Redsi, kur nu winnam buhs weegla dsihwe!

Zetturtajs fazzih: Lai nu Deews palihds Mikketa Jahnam fawa ta nosauktu weegla dsihwe ar fweedreem fawa waiga fawu maifi eht! Bet man baile, kad arri pee winna tas fakkams wahrds nepeepildahs: „No wilka behg, us lahzi kriht.“ Kas weeglas deenas melle, tas gruhntas dabu. Man kaiminsch Behrtuls arri gribbeja fawam Kahrlicham weeglas deenas fagahdabt, aissstelleja pilfehnta us floblu, tur drusku paflobloja un tad eedewa bohneekam par selli, jeb burschu, ka nu to kundsinu tur fauja. Un kur taggad winsch irr? Klausees, kas notikka! Kahrlich's mahja pee mahtes bij eeraddinajees ar to pirktu, ko par kreima laischu mehds faukt, ne ween mah-
tei redsoht, bet arri neredsoht peena trauzinus un gallas gabbalinus aptausstih ta, ka arween' pee kreima laischas peelippa kahds masums, jeb wairums, ka nu patikkahs. Sinnams flobla no tintes puddelites winnam tahdi gahdumini wis nepeelippa. Tadeht Kahrlicham pagasta flobla bij gruhiti, draudses flobla gruhiti, arri pilfehnta flobla gruhiti. Bohneekam par burschu palizzis sawas Kahrlichanahs ar kreima laischu wehl nebij aismirsis. Kad nu bohti ne wis peena trauzini un gallas gabbalini, bet daschadas prezzes un ta mihta naudina atrohдахs, tad Kahrlicham newillioht pee kreima laischas kaut kas peelippa, par ko winsch sew weeglu un patihkanu dsihwi luhloja fagahdabt. Katram darbam fawa alga. Ta arri Behrtula Kahrlicham bij fawa lippiga kreima laischas deht no bohneeka ja-aistahjabs un ar kahdahm fahpigahm weetinahm us smalkahs meefinas janahk mahja pee semmes darba. Nu gan bij jo gruhiti, bet ar to gruhitumu wehl nepeetikka. Utnahza lohshu laiks, iswilka eijamu lohfi un aishahja saldatos. Sinnams saldata deenests irr gohda deenests, bet weeglas deenas tur nau mellejamas.

Peektajs teiks: Kam ta eespehshana, tas nu gan fawu behrnu warr tahkakas floblas fuhtih, waj nu weeglas, waj gruhntas deenas mellejamas; bet ko tas lai eesahk, kam pascham tik knappi fawa deenishka maifite ko dsihwibas wilkt? Un kad behrns gluschi bel floblas usaug, ta ka es pats, tad arri irr deewsgan gruhiti. Man wezzakajs brahlis dsihwo Kreewusemmé par rentneeku.

Kad winsch man grahamtu atraksta, tad man ja-eet pee weena, pee ohtra, pee trescha un jaluhds, lai islassa. Waj nu man brahlis ta warr wissu rakstih, ka kad es pats prastu lassih? Un kad atpakkal jaraksta, jif tad man mohlu, kamehr rakstijaju dabuju! Es labbahk floblmeisterim katru gaddu assi malkas buhtu fazirtis, kaut til winsch manni rakstih buhtu eemahzihis. Tadeht es gauschi preezajohs, kad pagasta floblas tiffa eeriktetas un pirmajs aissuhitija fawu maso Anfiti flobla. Bet tur tas jaunajs aumeisters, tas . . . . . un lai. Winsch jau trihs reis' mannu Anfiti ais matteem plehssis, diwreis' faktá lizzis un weenreis' bes pusdeenas ehshanas aistahjis. Ne, to es winnam newarru peedoht! Waj tad winsch ar labbu newarr eemahzih! Es eeshu us mahzitaju, jeb us leelu lungu un suhdshu. Waj mannu behrnu ta buhs nerroht?!

Lai nu peeteef, mihi draugi. Zuh's wiffi peezi deewsgan runnajuschi. Un ja es wehl kahdam lautu runnahk, ta' winsch warbuht faktu garru jo garru stahstih, ka wezzajam Kricham effoht labba flobla pee sirgu lohshanas, ka wezzai Annai labba flobla pee aitu audshangas u. t. t. Tadeht lauheet nu man arri no sawas puffes runnahk. Kad meh's gribbam sinnaht, kas flobla irr, tad mums nau tik ween us tahm floblas ehkahm jastattahs, kahdas tahs irr un kur tahs irr? Zuh's jau paschi arri par saweem behrneem, par winnu floblotajeem u. t. t. aishmahk. Tad nu mums ihpachi us teem jastattahs, kas tannis floblas ehkas dsihwo, ko winni tur darra un kas par winneem gahda. To apdohmajoht meh's atraddisim, kas flobla irr.

Flobla irr beedriba, kam lohzeeki irr tee floblas behrni, kam galwa irr floblotajs, jeb floblmeisteris, kam farg's irr waldishana un kam dsihwiba irr tizziba.

Floblu fauz arri par meitu, prohti par kristigas draudses meitu, un tizzibas leetas winnai pateesi kristigas draudses meitas wahrds neffams. Jo glistakti winna usweddahs, jo flaitakti winnai tas krohnis stahwehs, ko winna no sawas mahtes, prohti no kristigas draudses, dabu. Bet ka meitai par sewi fawa galwa, ta arri floblai par sewi fawa galwa, un tas irr winnas floblmeisteris. Daudi to meitas wahrdu aplam saproht un zell kildas un stihdes. Dasch dohma, ka flobla effoht tahda meita, kas wehl kahjahm eet neprohtoht un tadoht pee rahkas waddajama. Ja flobla patte ka behrns pee rahkas waddajama, ta' winna til rahpoht, jeb rahpus eet ween warr mahzitees. Bet apustuls Bahwils fakla Gwef. 4, 14. 15.: „Lai meh's wairs ne-effam behrni, kas tohp schaubiti un mehtati no ifktra mahzibas wehja.“ u. t. t. Tadeht floblai buhs us sawahm paschas lohjahm stahweht un sinnaht, kam winna kalpo un kam winna peektarabs.

Dasch atkal dohma, ka flobla effoht tahda meita, kas, pasauligas leetas eemihlejupees, fawu mahti, jeb kristigu draudsi aismirsoht. Sinnams, ja flobla to darra, ta' winna fawu pateesibas zellu, fawu dsihwibu, jeb tizzibu arri aismirft. Tadeht buhs gluschi riltigi, kad

fakka: Skohla irr beedriba, un tizziba irr winaas dsihwiba.

2.

Skohlas behrni irr lohzefti pee skohlas beedribas.

Behter! Behter! Ko tu atkal tam masajam padarriji? Waj tu nemoi newarri walditees? Nu paga! paga! Gan es fauffchu tehwa, lai temi nopex. Batlabban tehws nahf pa durwihm eekschä, un to nerahniigo Behteri gribb nemt rohtä. Bet Behteris, tehwa sobbus pasihdams, dohdahs pa ohtrahm durwihm laukä un blandahs pa ahru, kamehr tehwan dusmas pahragahjuschas. Tomehr tehws sawa Behtera par pasaidni negribb audseht; kad nu pats wiana deewögan nedabhu raht, tad winnu dohd skohlä, lai tur winnu mahza un rahj. Skohlmeisterim pecluhgdams, lai schaggara netappoht. Dauds tahdu Behteru fanahf skohlä, un tee irr tee kildas zehleji starp zitteem; tee padarra skohlmeisterim nesfakitamas raises ne ween sawä skohlas laikä, bet arri wehl pehzdeengs. Jo kad winni no skohlas atstahjuschees kahdus nedabus padarra, tad zitti laudis fakka, ka to skohlä effoht mahjuschees. Tahda irr weena skohlas beedribas lohzeftu sorte.

Kas tur atkal abbofu dahrsä bijis? Bahrtini wakkä, weenai abbelel jans nolaufts un pulka abbofu aismests. Tä fainneeks dsenna, bet nesadsenna, kas padarrijis. Ganna Prizzis gan sinn, tur abbofi palikfuchä. Winsch tohs isdewigä laikä panemm us ganneem libdi un pameelo arri sawu fainniu, kas no tahdas pat slakkas. Kad nu fchee skohlä atnahf, tad sawa ammata ne-atstahj wis mahjä. Skohlä atrohdahs daschadas subdibas, bet darritajs nau useetams. Tä irr ohttra skohlas beedribas lohzeftu sorte.

Kad nu atkal Mithgä brauz, tad nopirz Zahnitim kahdu jaunu grammatinu; winsch jau tahs wezzahs wiffas islafsijs. Tä mahte tehwan peefohdina. Tehws winnai labpraht paklausa. Bet kad Zahnihts wezzahs palizzis, tad tehws winnu aismedd us skohlu un fakka, ka winnam labba galwa effoht. Un ta arri irr teeja. Tahda irr trescha skohlas beedribas lohzeftu sorte. Rabbi tai skohlai, tur dauds tahdu lohzeftu atrohdahs!

Es wehl warretu aismemt par tahdeem behrneem, kas tuklin raud, tiklibdi ka kahdu bahrgu wahedu us winneem issakka, tad arri par tahdeem, kas ne no kahdas strahpes nebihstahs; — bet lai fchoreis peeteel. Ko ta pascha masumina jau irr redsams, ka skohlä, jeb skohlas beedribä atrohdahs daschadaschadi lohzefti. Tä tad arri pee skohlas mahzibahm tee Bibbeles wahrdi peepidahs: „Un winnam fehjoht zitta fehkla krittä zelmallä, — zitta us to alminainu, — zitta starp ehkfscheem, — zitta wirs labbas semmes. (Matt. 13, 4—23.)

Zelmallai irr lihdsigi wiffi tehwa jeb mahtes lutteklifchi, kam mahjä wifs teel atkants, ko ween tik winni wehlahs. Winnu paschu gribbeschana irr winnu fungs. Un behrnu paschgribbeschana irr dauds putnu, kas to mahzibas fehktu apehd. Zelmallai lihdsigi irr arri wiffi tä fauzami gruhthgalwi, prohti behrni, kas no paschu wezakeem teel aibildinati, ka winneem gruhth galwa effoht

un newarroht neko eemahzitees. Tahdi behrni tad pehdigi paleef tik flinki un kuhtri, ka winnai neneeka negribb mahzitees, bet fehsh us skohlas benka tä zeeti samihdihis zellagabbals. Tä arri peederer tee ne-usmannigee, nepaklaufigee, u. t. pr.

Alminainam irr lihdsigi wiffi tee, kas zaur skohlas mahzibahm gribb mekleht weeglas deenas. Schee tik tahdas mahzibas mahzahs, kas winneem patihf, un tik tad ween, kad winneem gribbahs. Jau skohlas gruhthams winnus no mahzibahm atbaida, ka winni dauds reis bes nekahdas zittas wainas mahjä paleef un skohlas darbu aiskawe pee sewis un pee zitteem. Bet kad skohlas laiks pagahjis, tad winni launahs arkla, jeb ezzeschas pakkalä eet un ar fweedreem sawa waiga sawu maifi pelniht u. t. t.

Ehkfscheem irr lihdsigi wiffi tee behrni, kas tik laizigahs pelnahs dehl eet skohlä un mahzahs tik tahs mahzibas, kas winneem preekfscheenas laizigam labbumam derriigas, un dwehseles swehtibu aismirft. Sinnams, muhsu skohläs gan dauds teel par tizzibu un tizzibas sinnaschanu mahzihis; bet tur ta behrni firdi tizzibas mahziba neteef tadeht, ka winnam prahts un dohmas wairahf us tahm pasanligahm mahzibahm dsennahs, tur behrens irr ehkfscheem lihdsigs.

Rabbai semmei irr lihdsigi wiffi tee behrni, kas ifkatru skohlas mahzibu labpraht mahzahs un to paturr eeksch labbas un gohdigas firds, auglus nesdami eeksch pazeeschannas. Tahds behrens neschehlojahs wis par to, ka winnam pehz sawa skohlas laika atkal par arraju japaleef. Winsch sinn, ka Deews katra kahrtä un weetä ustizzigus un derriigus strahdneelus mekle un mihto. Winsch sinn, ka, ja Deews winnam arri zittu kahdu tä fauzamu augstaku ammatu ustizz, ta' winsch pats tadeht nau labbahs par zitteem sawa ammata dehl, ja winnam labbu tikkumu nau.

Rabbi tai skohlai, tur starp winaas skohlas behrneem dauds tahdu lohzeftu atrohdahs! Rabbi tai draudsei, tur ta skohla ar Deewa palihgu dauds labbas semmes winnai warr jagahdaht! Tur ees Deewa walstiba wairumä.

3.

Skohlmeisteris irr galwa pee skohlas beedribas.

Papreeksh es lassitajam luhdsu, lai nebrihnahs un lai aplam nesaproht, ka skohlmeisteri par „galwu“ fauzu. Winsch nau tahda galwa, kas patte par sewi warr dsihwoht un darriht, ko gribb un ko eedohmajahs; bet winsch irr tahda galwa, kam wiffu preekschä par saweem darbeem atbildschana jadohd. Skohlmeisterim irr atbildschana jadohd behrnu preekschä, wezzaku preekschä, waldischanas preekschä un Deewa preekschä. Skohlmeisteris nau tahda galwa, kas widaugstakä weetä fehsh, bet winsch irr tahda galwa, kam gohds irr skohlas gohds un kam fauns irr skohlas fauns. Winsch nau tahda galwa, kas jau gudribas un padohma pilna, leelas leetas mekle isdarriht; bet winsch irr tahda galwa, kas patte weenumehr pehz gudribas dsennahs un sawus lohzeftus pee gudribas dsenn un well, kas patte weenumehr to labbako padohmu mekle un peenemm un sawus lohzeftus arri raddina, to paschu

darricht. Ja tu, mihlajs lassitajs, fawu behrnu gribbi fohlâ doht, ta' tu laikam apjantajees, fur ta labbaka fohla. To darridams tu wiswairahl prassifi, kahds tas fohlmeisteris tur irr un kâ wunsch mahza? Tad nu, kahds tas fohlmeisteris, tahda ta fohla; kahda galwa, tahdi lohzeffi.

Galwai irr azzis. Tâ arri fohlmeisterim Jareds, fo winna fohlâs behrni darra, fo draudse darra; Jareds, kas darrams, kas nau darrams. Galwai irr aussis. Tâpat fohlmeisterim jadsied, fo winna fohlâs behrni runna, fo winna preekschneeki fakka. Galwai irr japeeleezahs un janodaulahs pa semmahm un tumschahm weetahm staiga-joh; bet pa ruhniagahm un flaidrahm weetahm eedama winna preezigi us augschu pazellahs un wakte, lai lohzeffi fakka ne-eeskreen. Tâpat fohlmeisterim janoleezahs pee behrneem un jadaulahs ap winna dumjibu, lihds kamehr tohs ar laiku gudribas klaijumds dabbu eewilt, fur tad wissi kohpâ preezigi fawu zekku staiga; bet fur behrni maldahs, tur fohlmeisterim tee jawedd us riktigu gaismas zekku.

Scho apdohadams nu saprattifi, fadehl es fohlmeisteri par galwu fauzu, un sinnast, ka labbas fohlâs nahk zaur labbeem fohlmeisterem un flittas, wahjas fohlâs zaur nemahziteem, nederrigeem fohlmeisterem. Arri to sinnast, ka fohlmeisteri nizzinadams fohlâ nizzinast un fohlmeisteri zeenidams fohlâ zeenist. Kahds fohlmeisteris, tahda fohla. Tadehl mekle jawai fohlâ lai labbu fohlmeisteri, un ja to effi dabbutis, ta' glabba un zeeni to kâ kahdu dahrgu mantu. Bet wai tai fohlâi, kam nederrigs fohlmeisteris! (Matt. 18, 6.) —r—

Deews Tawu waigu us mums zelt.

Par scho meldiau, tâpat kâ par dauds zilteem meldeem mums jawateiz Mahrtinam Lutteram. Schis meldeisch Mahrtina laikds laudihm warren patikka un ne ween Gwangelijuma tizzigeem, bet arri daischam Kattolim. Wolfenbittelles herzogs Indrikks bija Kattolis un Mahrtinam eenaidneeks. Bet Mahrtina meldiaus wunsch taf labprahl dseedaja, ihpafchi to minneto meldiau: Deews Tawu waigu us mums zelt.

Indrikka bikts-tehws, Kattolu preesteris, herzogam pahmetta, ka Luttera dseefmas dseedajoh. Herzogs prassija, kahdas tahs dseefmas effoh, kas bikts-tehwam effoh rechigas?

Nu bikts-tehws eesahla tohs meldinus skaitiht. Pirma bij: Deews Tawu waigu us mums zelt.

Herzogs winnam nelahwa tablak skaitiht, bet sozzija: „Waj tad wellam fawu waigu us mums buhs zelt? Kam zittam tad fawu waigu us mums buhs zelt kâ Deewam weenam pafscham?“

Un tâ tad arri palikka. Bikts-tehws, apkaunehts, fluffu zeeta un Luttera dseefmas arri us preekschu tikka dseedatas.

*
*
*
*

Schirfchanahs no Kurfemmes.

Meld. Nu dshwo weffels kluffajs namâ.

Ar Deewu dahrga Kurfemme,
Tu mihla tehwasemmite,
Mans littens mann' no tewis schirf,
Nu sweschumâ man ja-eet irr.

Schê rohka, mutt' un firfina
Tew tehwasemme dahrgata,
Taws behrns, fo tu nu pasaude,
Tew gohdu wairohs Widsemme.

Ar Deewu draugi, raddiai,
Kas manni mihlu turrejschi
Juhâ sweschumâ peeminneschu
Un jawâ firdi nehfaschu.

Wehl juhâ mihlus waidsinus
Es redsechu, — ja wehlehts buhs,
Ja neredsehts kahds gulleht ees,
To augschâ redsechu pateef!

Ar Deewu kluffas kapsehtas,
Kur gulditas tahs meefinas,
Kas dshwojoh mann' mihleja,
Pee fruchtihm speeda, fluhpsija.

Kaut manâ dshwes wakkara
Ir man tur buhtu weetia,
Kur manni tehwi tehwi duff
Tohs pahwehshanas brihtinas.

Ar Deewu wezzajs fohlâs namâ,
Tu man nebuschi aismirfams:
Tu manna behrna schuhpulis,
Tu jeewas sahrka pawehnis.

Ta swehta Deewa rohziina
Gelsch tew man semme pafneedsa
It jauku puktu pufschim,
Ar aspu rihffti faifitu.

Ar Deewu fohlâs behrni,
Juhâ mihli Kristus jehrini,
Kaut jawâ starpâ schkirruschees,
Taf Kristus klah lai turramees.

Es atsckirts wehl juhâ mihleju,
Par jums wehl Deewu pecluhdsu,
Kad schkirhrohs, rohlas pazeldams
Juhâ swehtiju tad raudadams.

Nesatkeet ween: Tas mums irr schehl,
Bet luhdseet arr' par manni wehl,
Ka sweschumâ es peewestu
Tam Kungam jaunu pulzimu.

Lai Deewa gars man peestahjâs,
Ka no man starri isschaujâs,
Kas apgaisno to weetiau —
To jaunu, fur nu dshwofchu.

Schee Deewa garra starri spehs
Gan fahldiht tahs dwehseles,
Kas pafaul's wilkds dseffetas
Wehl deewagan aukkas parahdahs.

Nu dshwofim tad gohdigi,
Kâ ihsti Kristus mahzeffi!
Kungs Jesu dohd mums — fatiktees,
Pee Tewis augschâ neschkirtees!

Fr. Mehkon.

Beelikkums pee Latweefchu Alwischu Nr. 29.

Sluddinafchanaš.

Leepajas Spahrkaffes waldiba zaur scho sluddinafchana wisseem darra sinnamu, ka tee pehdejee scho Spahrkaffes scheinu turretaj tabš scheines peerabdijschi par sudduschahm waj nofagtahm, pr. scheines par eemakfatu nandu **uſ angteem:**

Nr. 6370 no 8. Juni 1857 par to kapitali no 100 rubl.	Nr. 7174 no 30. Mai 1863 par to kapitali no 100 rubl.
Nr. 6371 " 8. Juni 1857 " " " " 100 "	Nr. 7175 " 30. Mai 1863 " " " " 50 "
Nr. 6372 " 8. Juni 1857 " " " " 50 "	

uſ anglu angteem:

Nr. 1464 no 25. Mai 1835 par to kapit. no 100 rubl. — kap.	Nr. 22852 no 10. Juni 1857 par to kapit. no 100 rubl. — kap.
Nr. 6315 " 27. Mai 1844 " " " " 20 " — "	Nr. 23612 " 9. Dezbr. 1857 " " " " 100 " — "
Nr. 19910 " 30. April 1856 " " " " 50 " — "	Nr. 29428 " 8. Juni 1862 " " " " 29 " 14 "
Nr. 22400 " 4. Juni 1857 " " " " 54 " 46 "	Nr. 31468 " 21. August 1863 " " " " 22 " 19 "
Nr. 22850 " 10. Juni 1857 " " " " 100 " — "	Nr. 33191 " 28. Juli 1864 " " " " 100 " — "
Nr. 22851 " 10. Juni 1857 " " " " 100 " — "	Nr. 33192 " 28. Juli 1864 " " " " 80 " — "

Behz Leepajas Spahrkaffes wiſangitaki apstiprinatu littumu § 23 ſpreedumeem talabb' nu wiſſi tee, kam wirſa minnetas scheines taggad peederr, zaur ſcheem raksteem tohp uſaſzinati, lai tabš

tschetru mehneſchu laikā, rehſinahts no ſchihs iſſluddinafchanaš.

pee ſchihs Spahrkaffes waldibas peeneſſ, jeb zittadi minneem ſawas rektes buhs japaſpeble uſ to tanniš ſcheinēš ſaraktitu nandas ſummu; bet tee, kaš kā iſſtenee, ſcho ſcheinu turretaj tabš peerabdijschi par sudduschahm, tee waj nu dabubhs jaunas ſcheinēš, waj arri to tanniš ſcheinēš ſaraktitu nandas ſummu dabubhs iſmakfatu.

Tapat arri tee, kam buhtu rohlās tee anglu-ſuponi (Zinſcoupon), kaš no ſchihs Spahrkaffes iſdohti par tahm ſcheinu un wianai peerabdiiti par sudduschahm, pr.:

Nr. 1887 no 11. Juni 1838 par to kapitali no 50 rubl.	Nr. 5005 no 8. Juni 1851 par to kapitali no 100 rubl.
Nr. 1925 " 26. Nowbr. 1838 " " " " 100 "	Nr. 5096 " 11. Dezemb. 1851 " " " " 100 "
Nr. 2539 " 12. Juni 1841 " " " " 100 "	Nr. 5257 " 11. Juni 1852 " " " " 100 "
Nr. 3020 " 10. Juni 1843 " " " " 100 "	Nr. 5786 " 21. Januari 1856 " " " " 50 "
Nr. 3390 " 8. Juni 1845 " " " " 100 "	Nr. 6805 " 2. Juni 1860 " " " " 100 "
Nr. 4400 " 12. Juni 1849 " " " " 100 "	Nr. 6806 " 2. Juni 1860 " " " " 100 "
Nr. 4432 " 28. Nowbr. 1849 " " " " 50 "	Nr. 6810 " 3. Juni 1860 " " " " 100 "

tohp uſaſzinati, lai tohs anglu-ſuponus tanni paſchā ſazittā laikā pee ſchihs Spahrkaffes peeneſſ un ſawas rektes pee teem lai peerabdi, ja tā nedarihs, ta' tee, kaš kā iſſtee turretaj tohs peerabdijschi par sudduschahm un kam paſchāš tabš ſcheinēš rohlās, dabubhs jaunas anglu-ſuponus, tā ka tee judduſchee tad paliks pawiffam negeldigi. 3

Leepaja, tanni 26. Juni 1868.

Leepajas Spahrkaffes waldimeeki:

G. A. Gorklo.

F. W. Rosenkranz.

C. W. Lode.

No tahm pee Saldus pagasta teefas peefſchirtahm kroha pagasta waldifchanahtu tohp zaur ſcho, teem appaſchā minneteem, kā: 1) pee Saldus pagasta peederrigeem lohzeekteem: Janniš Ember un Emil Freimann; 2) pee Sabtiau pagasta peederrigeem lohzeekteem: Fritz Rosenthal, Dlediſche Leiesmeier, Janne Putne, Mahrt Müller arri Jitut, Jurre Weyre, Anſ Rudſe, Jeneſt Rande, Mahrt Biſkus un Jakob Lewig; 3) pee Leel-ſeezeres pagasta peederrigeem lohzeekteem: Tohm Schulz, Gotthard Schulz; 4) pee Kumbri pagasta: Andrei Alſſchne, Mahrt Skudre, Fritz Killewig, Zahne Plahnkabe, Miſſel Sallum; 5) pee Laſchupes pagasta: Andrei Zulkur, Wille Sluggewig; 6) pee Saldus meſcha kunga pagasta: Janne Plenne; 7) pee Alpu pagasta: Anſ Leepe, — kaš wehl nar ſawas kroha un pagasta nodohſchanaš makſajufchi un arri ſawas wezſas

paſſes wehl nar pahrujufchi, uſ to wiſzeetako wiſſt peefohdinahhts, ſawas peenahſamas nodohſchanaš beſ kahdas laweſchanaš, taš wehlaſas **hihš 15. August f. g.** iſpildit, kaš tē ſcho minnetu terminu wehrā neliks, ar to taps pehz littumeem darrihts. Wiſſas tillabbi piſſehtu kā arri pagastu un muſchu waldifchanaš, pee kurceem angſchā minneti pagasta lohzeeki dſchwotu, tohp luhgtas, lai teem paſcheem to ſinnamu darra un winnus arri beſ riſtigahm uſrahdiſchanahtu nepeeturra, bet tohs paſchus appaſchā ſtipras wakts likt un angſchā minnetahm nowaddu waldifchanahtu par arreſtanteem aſſelleht. 2

Sald. teef. nammā, tanni 1. Juli 1868.

(Nr. 266.) Sald. pag. wez.: J. Zurl.

(S. W.) Teef. ſſchirw.: Kälpe.

Tanni 23. Juli ſch. g. pee Audſumuiſchāš (Neu-Friedrichshof) Deggakrahga no Pleppesmuſiſchāš pagasta waldifchanaš ta eekihlata manta, debſ arrentes parrada to Audſumuiſchāš pagasta ſaimneeku uſtrupe wairahſohlitajam taps pahredohta, kā: ſirgi beſ un ar wiſſu eejuhgu, lohpi un ratti.

Pleppesmuſiſchāš pagasta waldifchanaš, tanni 9. Juli 1868.

(Nr. 267.) Pag. wez.: J. Zhielmann.

(S. W.) Pag. ſſ. weetā: Chr. Kleinberg.

No Salkasmuſiſchāš pagasta teefas teel ſinnams darrihts, ka tanni **24. Juli f. g.** Salkasmuſiſchāš maſamuiſchāš Deggumuſiſchāš ſirgi, aitas, zuhkas un wiſſadas zittas wirtſchaptes un ſemmhohpibas lectas uſtrupe tiks pahredohtas.

Salkasmuſiſchāš, tanni 6. Juli 1868.

(Nr. 95.) Preetſchſchd.: A. Friedemann.

(S. W.) ſſchirw.: A. Grün.

No krohna Behrsmuischas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam pee Behrsmuischas **Kauku fainneeka Kasper Seiwart**, kahdas taifnas parradu praffifchanaš buhtu, ušaižnati wiswehlaš **libds 29. Juli f. g.**, kurra deena par to weenigo iſſlehgſchanaš terminu nolifta, pee krohna Behrsmuischas pagasta teefas ušdohtees, jo wehlaht waitš neweenu ne-klaufiſb. 2

Krohna Behrsmuischas teefas nammā, tanni 4. Juli 1868.
(Nr. 186.) peefehdetajš: J. Sidmann.
(S. B.) Teef. ſkrihw.: J. Engel.

Uš grunts ta § 11, par iſidibinaſchani no tahn ne-uſteizamahm (unlāndbaren) Kurſemmes ſandbriefechn, **Kurſemmes kredita-beedribas direkziōne** atkal ušatziņa wiſſuš tohš, kam jau iſlohjetas, bet libds ſchim wehl ne-atdohtas jeb ne-uſraditas Kurſemmes ſandbriefeš irr, lai tohš libds ar teem kuponnes bohgeneem, wehž ſa tašs prezentes tohp maſſatas, pee Kurſemmes kredita beedribas kaſſeš, bet par to laiſu no Juli un Auguſta mehnēſcheem Jelgawā pee teem kungeem **M. S. Stern** un dehla atdohd un to kapitālu prettinēim. Wiſſā teiktu un iſlohsetu ſandbriefu numuri irr ſchee:

I. Uš Zahneem 1868 maſſajamas:
Nr. 3285 uš 100 rub., Nr. 8962 uš 500 rub.,
Nr. 7953 uš 500 rb., Nr. 11428 uš 1000 rb.

II. Uš Zahneem 1867 maſſajamas:
Nr. 89 uš 100 rub., Nr. 100 uš 50 rub.

To pirmēju 4 ſandbriefu renteš jeb prezentes maſſaſchana uš Zahneem 1868 irr apſtabjuſe jeb uſſelta, to obtru 2 ſandbriefu renteš maſſaſchana jau uš Zahneem 1867 uſſelta. 2

Jelgawā, 22. Jūni 1868.

Diwi galfſchas iſtabas pee Dohbeles wahrteem, blaſſam ſlakteohnja, Kānnenberga nammā, pee **Wenſch**, par lehtu maſſu dabbutamas uš ihri; arri geldigas preekſch behrneem, kaš Jelgawāš ſtohlaš apmekle. 1

Ta leela
iſtabas=leetu (mebel) magafiſhne

no
Peter Rosenberg un beedra,
leelas-keehnize un ſalka-leelas ſuhri, Nr. 2,

par lehtu maſſu peedahwa teem, kam waijādſigas wiſſadaš bruhlejamas iſtabas=leelas, tā: ſoſas, krehſli, galdi, ſtapji, kumodes, ſpeegeti, gutas un wehl daſchas zittas leetas. Katrs pirzejš ittin uſtizzigi tiſe apdeenehts. 7

Maſchini ſikſnes pehž it jannu labatu mohdi no kamepehm auſtas un **wirwes** preekſch weſmeem par lehtu tirgu tohp taiſtras un pahidohtas Jelgawā, Peter eelā, pee ſtrikku taiſaraja **W. Semmel.** 2

Stewogta muiſhele pee Jelgawāš maſeem wahrteem ar 30 pahraweerahm plawu un dabſeem, tur libds ſchim **Wirzawāš meſchafungš dſibwoja**, teek pahredohta jeb uš gaddu uš ihri atdohta. Tu-waſaš ſtinas dabbu **Gehrza apſtehti** pee tirguš platiſcha. 3

Behrni eekſch koſtes
tohp nenti Jelgawā Nr. 18 nammā uš tirguš platiſcha pee **Anie.**

Grammatas,

kaš dabbutamas pee **J. W. Steffenhagen** un dehla un wiſſāš zittāš grammatu boh-dēš Jelgawā, Rihgā, Ceepajā un Ruldigā:

Pamahziſchana
tā

ſtimmus mahjas=lohpus

abtri un weegli
warr paſiht un dſeedinaht

no
Jeannot Wegner.

Nr 4 bildehm.

Maſſa 75 ſap.

No gohwju=lohppeem

tā tohš buhš
audſinaht, kohpt un ſſimmibāš dſeedinaht

no
D. A. Elwerfeld.

Maſſa 35 ſap.

Maſaiš
Kurſemmes ſirdſinſch,

jeb
grammatina par ſirgu lohppeem.

Maſſa 25 ſap.

Tabbiſas un prezzu tirguš Rihgā, tanni 13. Juli un Ceepajā tanni 15. Jūni 1868 gaddā.

Maſſaja par:	Rihgā.		Ceepajā.		Maſſaja par:	Rihgā.		Ceepajā.	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
1/3 Iſchetw. (1 puhru) rudſu . . .	4	—	3	80	1/3 Iſchetw. (1 puhru) kartuffeki . . .	—	—	1	60
1/3 " (1 ") kweeſchu . . .	5	—	6	—	1/2 puddu (20 mahrz.) dſelleš . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") meeſchu . . .	3	20	3	50	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	2	—
1/3 " (1 ") auſu . . .	1	75	1	60	1/2 " (20 ") ſchikhtu appianu . . .	—	—	7	—
1/3 " (1 ") ſirnu . . .	6	—	—	—	1/2 " (20 ") krohna linnu . . .	2	50	2	80
1/3 " (1 ") rupju rudſu miltu . . .	4	—	3	90	1/2 " (20 ") brakta linnu . . .	1	55	1	80
1/3 " (1 ") bihdeletu . . .	5	—	5	—	1 muzzu linnu fehllu . . . rub. libds	—	—	—	—
1/3 " (1 ") kweeſchu milt. . .	6	50	7	50	1 " ſilku . . . 11 1/2 " . . .	12	—	11	50
1/3 " (1 ") meeſchu putrainu . . .	4	75	5	80	10 puddu ſarſanaš ſahls . . .	6	—	—	—
10 puddu (1 birkawu) ſeena . . .	4	—	2	—	10 " baltaš rupjaš ſahls . . .	5	85	7	—
1/2 " (20 mahrz.) ſweeſta . . .	5	—	4	60	10 " " ſmaltaš ſahls . . .	5	85	6	50